20 පාඩම

පුප්ඵ වග්ගය - I

සොබා දහමේ අපූරු නිර්මාණයකි මල. හැඩරුවින් පැහැයෙන් හා සුවඳින් විවිධ වූ මල් අපේ පරිසරය විසිතුරු කරයි. මිනිසුන්ට මව්පියන් මෙන් පරිසරයේ ගස්වැල්වල හටගැනීමට මූලික සාධකය වන්නේ මලයි. මලත් සමගම අපට සිහිවන්නේ බඹරුන්ය. එපමණක් නොව මීමැස්සන් සමනලයන් මෙන් ම පැණිකුරුල්ලන් බටිලිත්තන් වැනි කුරුල්ලෝ ද මල් ඇසුරු කරති. මල්වලින් පැණි බී ජීවත්වෙති. ඔවුන් ඒ සඳහා මල්වලට පියාසලන විට මල්වල පරාග පෝෂණය සිදුවේ. ඒ තුළින් ඵල හටගනියි. ඒ ඵලවලින් නැවත ගස්වැල් බිහිවේ. ඒ අතර තවත් බොහෝ සොඳුරු මිහිරි සොබා දම් නිමැවුම් බිහිවේ. ඒ අතර අපට බොහෝ ප්‍රයෝජනවත් මිහිරිතම නිපැයුම වන්නේ මී පැණිය.

මෙසේ සොබාදහමේ නිමැයුම්කරුවා යැයි කිවයුතු ජීවමාන වස්තුවක් වන්නේ මලයි. අපේ ජීවිතය හා මල් අතර ඇත්තේ වෙන් කළ නොහැකි සම්බන්ධතාවයකි. දුප්පත් පෝසත් ලොකු, කුඩා භේදයක් නැතිව සැම දෙනාගේම ජීවිතයේ සිහිකටයුතු අවස්ථාවන්, උත්සව, නැකැත් කෙළි ආදී සියලු තැන් සැරසෙන්නේ විවිධ වූ විචිත්‍රවත් මල්වලිනි. ස්වාභාවික මල් නැති තැන මල් සංකේතවත් කරමින් කෘත්‍රිම මල්වලින් හෝ ඒ සැරසිලි කරනු ලැබේ. මඟුල් ගෙදර මෙන් ම මළ ගෙදර ද සැරසිලිවලට මුල්වන්නේ මල් ය. ඇතැම්හු උත්සව අවස්ථා ආදියට යාමට සැරසෙන්නේ ද මල්වලිනි. රජ මැති ඇමතිවරුන් ආදී ප්‍රභුවරුන් ද, ක්‍රීඩාවලින් ජය ලැබූ ක්‍රීඩක ක්‍රීඩිකාවන් ද විවිධාකාර ජයග්‍රහණ හා අභියෝග ජයගත් වෙනත් අය මල්මාලා පළඳවමින් පිළිගනු ලැබේ.

මේ සියල්ලටමත් වඩා ආගමික උත්සව පුදපූජා ආදියේ දී මුල්තැන ගන්නේ මල් ය. බුදුදහමේ ද පූජාවන් අතර මල් පූජාව විශේෂ තැනක් ගනී. පිදිය යුත්තන් පිදීමේ දී බුදුරජාණන් වහන්සේ පවා මල් පුදා ඇත. රහතන් වහන්සේලාට බුහුමන් දැක්වීම විශේෂයෙන් දැක්විය හැකි ය.

''ඉහේ මලක් පිපුණා වාගේ''
''මගේ බලාපොරොත්තුව මල්ඵල ගත්තා''

යනාදී යෙදුම්වලින් එය පැහැදිලි වේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සිය දහම ශ්‍රාවක ජනයාට අවබෝධ කරවීමේ දී ඔවුන්ගේ ජීවිතයට ඉතා සමීප උපමා යොදාගත් බව ප්‍රකට කරුණකි. ඒ අතරින් නිතර යොදාගත් උපමාවකි මල. එසේ මල් උපමා කරමින් කරන ලද දේශනාවන්ගේ එකතුවකි. ධම්මපදයේ පුප්ඵ වග්ගය. මෙහි ගාථා සංඛ්‍යාව 16කි. ඒ සඳහා ධම්මපද අටුවාවේ එන නිදාන කතා ගණන 12 කින් ද යුක්ත වේ.

3.5.2.1 අර්හත්වය වෙත යන්නා දක්ෂ මල්කරුවෙකු මෙනි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජේතවනාරාමයේ වැඩවෙසෙන සමයක වරක් පන්සීයක් රහතන් වහන්සේලා පිරිවරා ජනපද චාරිකාවෙහි හැසිර නැවත දෙව්රම් වෙහෙරට වැඩි සේක. එදින සවස්යාමයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපස්ථාන ශාලාවට වඩින විට භික්ෂූන් වහන්සේලා උපස්ථාන ශාලාවේ රැස්වී අසවල් ගමේ සිට අසවල් ගමට යන පාර සම විෂමයි, මඩ බහුලයි, කැටගල් බහුලයි, කළු මැටි සහිතයි, යනාදී වශයෙන් මග දිගට පැවති මහ පොළවෙහි තොරතුරු කතා කරමින් සිටියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි වැඩමවා මා මෙතනට එන්න පළමුව කුමන කතාවක් කරමින් සිටියෙමු දැයි විමසූහ. භික්ෂූන් වහන්සේලා, ''ස්වාමීනි, අප ඇවිද්ද තැන්වල පොළවෙහි තොරතුරු පිළිබඳ කතාකරමින් සිටියෙමුයි'' පිළිතුරු දුන්හ. ''මහණෙනි, නුඹලා මේ බාහිර පොළොව පිළිබඳ නොව ආධ්‍යාත්මික පොළොව පිළිබඳ ව කතා කිරීම හා ඒ පිළිබඳ අවබෝධය සඳහා කළයුතු කර්ම කිරීම වටනේයැයි වදාරා ''කො ඉමං පඨවිං විජෙස්සති''ආදී වූ මේ ගාථා දෙක දේශනා කළ සේක.

1. කො ඉං පඨවිං විජෙසසති
යමලොකඤ්ච ඉමං සදෙවකං
කො ධම්මපදං සුදෙසිතං
කුසලො පුප්ඵමිව පචෙසසති

පදාර්ථ:- **කො.** කවරෙක්, **ඉමං පඨවිං,** මේ අප ලබා සිටින ආත්මභාව නමැති පොළව ද, **යමලොකඤ්ච,** සතර අපාය ද, **ඉමං සදෙවකං,** දෙව් ලොව හා මිනිස් ලොව ද; **විජෙස්සති,** ඇති සැටියෙන් නුවණින් අවබෝධ කරගනී ද; **කුසලො පුප්ඵං ඉව** දක්ෂ මල්කරුවෙක් මල් කඩා විසිතුරු ලෙස සකස් කරගන්නා සේ: **කො** කවරෙක්: **සුදෙසිතං,** මැනවිං දේශනා කරන ලද: **ධම්මපදං,** සත්තිස්බෝධිපාක්ෂික දහම්පද, **පචෙස්සති,** මැනවින් අවබෝධ කරගන්නේද,

විවරණය:- මෙහි ආත්මභාවය සහ අපාය, දෙව්ලොව, මිනිස්ලොව යන ලෝක පිළිබඳ ඇති සැටියෙන් දැන ගැනීම නම් ඒවා නාම, රූප, ස්කන්ධ, ධාතු ආයතන වශයෙන් හා අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම වශයෙන් දැකීමයි.

සත්තිස් බෝධිපාක්ෂික ධර්ම යන්නෙහි බෝධි යනු චතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධ කිරීමෙන් මාර්ගඵල ලැබීමයි. ඒ මාර්ගඵල අවබෝධයට උපකාරවන ධර්ම බෝධි පාක්ෂික ධර්ම නම් වේ. ඒවා

සතර සතිපට්ඨාන	කායානුපස්සනා, වේදනානුපස්සනා, චිත්තානුපස්සනා, ධම්මානුපස්සනා
සතර සම්‍යක්ප්‍රධාන	නූපන් අකුසල් නොඉපදවීමට ද, උපන් අකුසල් දුරුකිරීමට ද, නූපන් කුසල් ඉපදවීමට උපන් කුසල් වැඩි දියුණු කිරීමට ද, කරන වීර්යයි.
සතර ඉද්ධිපාද	ඡන්‍ද, චිත්ත, විරිය, වීමංසා යනු ඉද්ධිපාදයෝය.
පඤ්ච ඉන්‍ද්‍රිය	සද්ධා, විරිය, සති, සමාධි, පඤ්ඤා යන මේවා සත්‍යාවබෝධ කිරීමේ මාර්ගයේ දී ප්‍රධාන වන බැවින් ඉන්‍ද්‍රිය නම් වේ.
පඤ්ච බල	මේ ඉන්ද්‍රිය ධර්ම ම බල ධර්ම වේ.
සත්තබොජ්ඣංග	සති, ධම්මවිචය, විරිය, පීති, පස්සද්ධි, සමාධි, උපෙක්ඛා.
ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය	සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප, සම්මා වාචා, සම්මා කම්මන්ත, සම්මා ආජීව, සම්මා වායාම, සම්මාසති, සම්මා සමාධි

2. සෙඛො පඨවිං විජෙස්සති
යමලොකඤ්ච ඉමං සදෙවකං
සෙඛො ධම්මපදං සුදෙසිතං
කුසලො පුප්ඵමිව පචෙස්සති

පදාර්ථ:- **සෙඛො**, ආර්ය මාර්ගයේ හික්මෙන ශෛක්ෂ පුද්ගලයා: **පඨවිං**, මේ ආත්මභාවය නැමැති පොළොව: **විජෙස්සති**, අවබෝධ කරන්නේය: **යමලොකඤ්ච**, සතර අපායද: **සදෙවකං**, සදෙව්ලොව සහිත **ඉමං**, මේ මිනිස් ලෝකයද, **විජෙස්සති**, අවබෝධකරන්නේය, **සුදෙසිතං**, මනාව දේශනා කරන ලද, **ධම්මපදං**, සත්තිස් බෝධිපාක්ෂික ධර්මය: **කුසලො පුප්ඵමිව**, දක්ෂ මාලාකාරයෙකු මල්කඩා රැස්කරන්නාක් මෙන්: **පචෙස්සති**, අවබෝධ කර ගන්නේය.

විවරණ:- සේඛ, ශෛක්ෂ හෙවත් හිකමන්නෝ සත්දෙනෙකි. එනම් සෝවාන් මාර්ගය, ඵලය, සකදාගාමී මාර්ගය, ඵලය, අනාගාමී මාර්ගය, ඵලය, අරහත් මාර්ගය යන අවස්ථා හත සඳහා හික්මෙන පුද්ගලයෝ සේඛ හෙවත් ශෛක්ෂ නම් වේ. රහත් ඵලය සඳහා හික්මෙන්නෝය යන අර්ථයෙන් එසේ කියනු ලැබේ.

3.5.2.2 මේ සිරුර මිරිඟුවකි පෙණපිඬකි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත්නුවර වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි සැවැත්නුවරවාසී එක්තරා භික්ෂුවක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් කමටහන් ලබාගෙන මහණදම් පුරමින් භාවනා වඩන්නට වනයට වැඩියේය. එහිදී බොහෝ උත්සාහ කළත් රහත්වීමට නොහැකිවිය. එනිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ බැහැදැක මේ පුවත කියනු පිණිස යාමට පිටත් විය. එසේ යන අතර මගදී උන්වහන්සේ මිරිඟුවක් දුටුවහ. ග්‍රීස්ම කාලයට මහා මාර්ගයට මද්දහනේ හිරුරැස් වැටුණු විට ඉදිරියේ ජලය තිබෙන්නා සේ පෙනී ලංවන විට එය එතැන නැත නැවත එය ඈතින් පෙනේ. මේ මායාකාරී දර්ශනය මරීචි හෙවත් මිරිඟුව යයි කියනු ලැබේ. මෙය දුටු උන්වහන්සේ මාගේ මේ ශරීරය ද උපදින නැසෙන ස්වභාවයෙන් යුතු බැවින් ද දුකක්ව තිබිය දී සැපයක් සේ දකින බැවින් ද මිරිඟුවක් වැනි යයි මරීචි කර්මස්ථානය වඩමින් ගමන් කළහ. අතරමග දී උන්වහන්සේට අචිරවතී නදිය හමුවේ. මග වෙහෙස නිවාගනු පිණිස එහි බැස නා ගං ඉවුරෙහි ගස් සෙවනක වැඩ හුන්හ. ගඟදෙස බලා සිටින උන්වහන්සේට සැඩ පහර බිඳි බිඳී වැටෙන තැන්වල පෙණ පිඬු නැඟී ටික වේලාවකින් බිඳී යනු පෙනේ. අනිත්‍ය මෙනෙහි කරමින් සිටි උන්වහන්සේට මේ ශරීරය ද මොහොතින් මොහොත බිඳි බිඳී යන හෙයින් පෙණ පිඬුවක් වැනි යැයි සිතුනේය. දෙව්රම්වෙහෙර ගඳකිළියෙහි වැඩ සිටි බුදුරජාණන් වහන්සේට සෘද්ධි බලයෙන් උන්වහන්සේ ඉදිරිපිට පෙනී සිට එසේය මහණ මේ ආත්මභාවයත් පෙණ පිඬක් මෙන් ද මිරිඟුවක් මෙන් ද උපදින බිඳෙන ස්වභාව ඇත්තේමයයි ද යට සිතුවිලි උපමා කරගෙන මේ ගාථාව දේශනා කළ සේක.

3. ඵෙණූපමං කායමිමං විදිත්වා
මරීචිධම්මං අභිසම්බුධානො
ඡෙත්වාන මාරස්ස පපුප්ඵකානි
අදස්සනං මච්චුරාජස්ස ගච්ඡෙ

පදාර්ථ:- **ඉමංකායං**, මේ ශරීරයඃ **ඵෙණූපමං**, පෙණ පිඬක් ලෙස, **විදිත්වා**, දැනඃ **මරීචිධම්මං**, මිරිඟුවක් ලෙසඃ **අභිසම්බුද්ධානො**, අවබෝධ කරගන්නා (භික්ෂුව) **මාරස්ස**, මාරයාගේ **පපුප්ඵකානි**, මල් විශේෂයක් බඳු සංසාරය, **ඡෙත්වාන**, සිඳඃ **මච්චුරාජස්ස**, මාරයාට, **අදස්සනං**, නොපෙනෙන (නිවන කරා) **ගච්ඡෙ**, යන්නේය.

විවරණය:- කේසාදී දෙතිස් කුණපයකින් සැදුණු මේ ශරීරය අබල දුබල බැවින් ද ස්ථිර නොවන තාවකාලික වූවක් බැවින් ද, පෙණ පිඬක් හා සමාන යැයි දැන ගත්හ. ගිනි මද්දහනේ දිය දහරක් සේ පෙනෙමින් දුර සිටින්නන් රවටන මිරිඟුවක් සේ මේ ශරීරය ද හිස් වූ ගන්නට කිසිවක් නැති මායාවක් සේ වටහාගත්හ. එසේ වටහාගත් පුද්ගලයා මාරයාගේ මල් දැලක් බඳු වූ මේ කාම, රූප, අරූප යන තෛයතුමික සංසාරය සිඳින්නේය. එය සිඳින රහතන් වහන්සේ නැවත නූපදින බැවින් මාරයාගේ දර්ශනයෙන් මිදෙන්නේ ය.

3.5.2.3 පඤ්චකාමයට ගිජු වූවෝ මරු වසඟයට යති.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි අතිශයින් පැහැදී සිටි පසේ නදී කොසොල් මහ රජතුමා උන්වහන්සේ සමඟ නෑ සබඳකමක් ඇතිකර ගත්තොත් මැනවැයි සිතුනේය. ඒ සඳහා උපක්‍රමයක් ලෙස එතුමා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඥාති දියණියක් ආවාහ කරගන්නට තීරණය කළේය. ඒ අනුව තමා වෙත ශාක්‍ය කුමාරිකාවක් එවන ලෙස දන්වා ශාක්‍ය රජ දරුවන් වෙත දූතයෙකු යැවීය.

කොසොල් රජු අධිරාජ්‍යයෙකි. ඔහු යටතේ පාලනය වන කුඩා රාජ්‍ය රාශියක් විය. ශාක්‍ය රට ද ඉන් එකකි. එහෙයින් ශාක්‍යයන්ට ඔහුගේ නියෝග පැහැර හැරිය නොහැකි විය. ශාක්‍යයෝ වනාහි මහා මාන්නක්කාරයෝය. ඔවුන්ගේ පිළිගැනීම වූයේ ඔක්කාක පරපුරෙන් පැවත එන තමන් දඹදිව ඉහළම කුලවතුන් ලෙසය. එනිසා තමා හා කුලයෙන් සමාන නොවන කිසිදු කුලයක් සමඟ ඔවුන් ආවාහ විවාහ සබඳකම් නොපැවැත්වූහ. එහෙත් මහ රජුන්ගේ ඉල්ලීම පැහැර හැරියහොත් කරදර විය හැකි බැවින් ඔවුහු ඒ සඳහා උපායක් කල්පනා කළහ. එනම් මහානාම ශාක්‍යයාට දාව දාසියකගේ කුසින් උපන් වාසභඛත්තියා නම් රූමත් කුමාරිකාවක් වූවාය. ශාක්‍යයෝ ඇය කොසඹෑ රජතුමාට පාවා දී යැවූහ. කොසොල් රජුට දාව වාසභඛත්තියා පුතෙකු බිහි කළාය. ඔහුට විඩූඩභයයි නම් තබන ලදී. විඩූඩභ කුමාරයා සිප්සතර හදාරා පැමිණ සොළොස් වියේදී පමණ තම මවගේ ඥාතීන් දැකීමට ශාක්‍යයන් වෙත ගියේය. නෑදෑයන් දැක බලාගෙන නැවත පැමිණෙන අතර එක රාජ පුරුෂයෙකු තමාට බැරිවී දමා ගිය ආයුධයක් ගැනීමට නැවත මාළිගයට පැමිණියේය. එසේ පැමිණෙන විට විඩූඩභ කුමරු හිඳගත් පුටුව කිරිදියෙන් සෝදනවා දැක හේතු විමසීය. එවිට දාසියකුගේ පුතෙකු හිඳගත් පුටුව කිරිදියෙන් සෝදනවා යැ’යි දාසිය කීවාය. ඒ බව රාජපුරුෂයා විසින් විඩූඩභ කුමරුට සැලකර සිටියේ ය. මේ කළ අපහාසයට මම දිනක ඔවුන්ගෙන් පළිගන්නෙමි’යි හේ තීරණය කළේය. ඔහු රජ වී අවස්ථා තුනක දී ම ශාක්‍යයන් ඝාතනය කිරීමට ගියත් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ තුන් වතාවේ ම පෙර මඟට වැඩම කොට එය වළකාලූහ. සිවුවෙනි වර උන්වහන්සේ පෙර මඟට නොවැඩියහ. ඊට හේතුව වූයේ ශාක්‍යයන් පෙර කලෙක ගංගාවකට වස මුසුකොට විශාල ජන සංහාරයක් කිරීමේ පාපකර්මය නිසා ඔවුන් බේරාගැනීමට නොහැකි බව දුටු හෙයිනි. විඩූඩභ සිය සෙනග සමඟ ගොස් ශාක්‍යයන් සමූල ඝාතනය කළහ. එසේ සමූල ඝාතනය කොට පෙරලා කෝසලය වෙත යන අතරතුර අචිරවතී ගං ඉවුරෙහි කඳවුරු බැඳ එහි රාත්‍රිය ගත කළහ. එදා රාත්‍රියෙහි මහා වැස්සකින් අචිරවතී නදිය පිටාර ගලා විඩූඩභ ඇතුළු පිරිස ගංවතුරට හසු වී විනාශ වූහ. මෙය නිමිති කරගෙන බුදුරජාණන් වහන්සේ ''පුප්ඵානිහෙව පචිනන්තං'' ආදී වූ මෙම ගාථාව දේශනා කළහ.

4. පුප්ඵානි හෙව පචිනන්තං
බ්‍යාසත්ත මනසං නරං
සුත්තං ගාමං මහොඝොව
මච්චු ආදාය ගච්ඡති

පදාර්ථ:- පුප්ඵානි පචිනන්තං එව, මල් කඩා රැස්කිරීමෙහි ම යෙදුණු මාලාකාරයෙකු මෙන්: **ඉහ,** මේ ලෝකයෙහි: **බ්‍යාසත්ත මනසං,** ලැබුණු හා නොලැබුණු පංචකාමයෙහි ම ඇළුණු සිත් ඇති: **නරං,** මිනිසා: **සුත්තං ගාමං මහොසොව,** මහා සැඩ පහරක් අවුත් නිදිගත් ගමක් පිටින් ම ගසාගෙන යන්නාක් මෙන්: **මච්චු ආදාය ගච්ඡති,** මාරයා රැගෙන යන්නේය.

විවරණය:- මල් නෙලන මල් කරුවා නොයෙක් විසිතුරු මල් දැක මල් වර්ග එක දෙකකින් සෑහීමට පත් නොවී වඩ වඩාත් විසිතුරු මල් තෝරමින් මල් උයනේ මල්ගස් අතර ඒ මේ අත සැරිසරමින් හොඳ හොඳ මල් තෝරා නිම කරගත නොහැකිව ප්‍රමාදවන්නා සේ පස්කම් සැපයෙහි ගිජු වූ පුද්ගලයා ලැබෙන ලැබෙන රූප ශබ්ද ආදී පංචකාම ගුණයෙන් මත් වී දිවා රෑ නැතිව වඩ වඩාත් මහරු කම් සැප සොයමින් ම කල් ගෙවන්නේ ය. ඒ අතර ඔහු නොදැනුවත්ව ආයුෂ ගෙවී මරු වසඟයට යන්නේය.

3.5.2.4 දෙව්ලොවින් පැමිණි පතිපූජිකාව.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත්නුවර වැඩවසන සමයේ තවුතිසා දෙව්ලොව උපන් මාලාභාරී දිව්‍ය පුත්‍රයා දිව්‍ය අප්සරාවන් දහසක් පිරිවරා උයනට පිවිසියේය. පන්සියයක් පමණ දිව්‍ය අප්සරාවෝ ගස්වලට නැගී මල් කඩා දමත්. පන්සියයක් පමණ දිව්‍ය අප්සරාවෝ කැඩූ මල්ගෙන දිව්‍ය පුත්‍රයා සරසති. එක් දෙව්දුවක් ගසේ අත්තකදී ම මියගියේය. ඇගේ සිරුර පහන් සිළුවක් නිවී යන්නාක් මෙන් අතුරුදහන් විය. ඇය සැවැත් නුවර එක්තරා කුලගෙයක උපන්නීය. උපන් විගසම පසුගිය ජාති සිහිකිරීමේ ශක්තිය ඇයට ලැබුණි. පෙර මාලාභාරී දිව්‍ය පුත්‍රයාගේ භාර්යාවක වූ බව දැක වැඩිවිය පැමිණ සුවඳමල් පුදා යලිත් සිය සැමියා ළඟම ඉපදීමට ප්‍රාර්ථනා කළාය.

ඇය සොළොස් වියේ දී පතිකුලයට පිවිස දාන මාන ආදී පිංකම් කොට මේ පිනෙන් මාගේ සැමියා ළඟම ඉපදීමට හේතුවේවායි පැතුවාය. ඉන් පසු භික්ෂූහු මොනොමෝ මහත් උනන්දුවෙන් තම සැමියාම පතමි කියා ඇය පතිපූජිකාව ලෙස හැඳින්වූහ. මෙසේ ඇය බොහෝ පිං කරමින් කුසල් රැස් කරගත්තාය. මේ අතර ඇය පුතුන් සතර දෙනෙකුම ලැබුවාය.

දිනක් ඇය දානාදී පිංකම්වල යෙදී සවස් කාලයේ හටගත් හදිසි රෝගයකින් කළුරිය කළාය. කළුරිය කොට තව්තිසා දෙව්ලොව තම ස්වාමියා වූ මාලාභාරී දිව්‍යපුත්‍රයා වෙතම උපන්නීය. සෙසු දිව්‍යාංගනාවෝ ඒ වන විටත් දිව්‍ය පුත්‍රයා මලින් සරසමින් සිටියාහුය. දිව්‍ය පුත්‍රයා ඇය දැක ඔබ උදේ පටන් ම නොදක්කෙහිය කොහි ගියා දැයි විමසුවේය. ස්වාමීනි, මම චුත වීමි. ඔබ කුමක් කියන්නෙහි ද? කොහි උපන්නෙහි දැයි ඇසුවේ ය. ස්වාමීනි, සැවැත් නුවර කුලගෙයක උපන්නෙමි. කෙතෙක් කල් සිටියාද? දසමසක් ඇවෑමෙන් මව්කුසින් ඉපිද සොළොස්වියේ දී විවාහ වී පුතුන් සිව් දෙනෙකු ද බිහිකර දාන සීලාදී පිංකම් කර ඔබ ම පතා අවුත් ඔබ සමීපයෙහි ම උපන්නෙමියි කීවා ය. එහි මිනිස්සුන්ට කොපමණ ආයුෂ ඇත් ද, අවුරුදු සියයක් පමණයි කී කල්හි ආයු ප්‍රමාණය එතෙක් නම් කෙසේ ද මිනිස්සු පව්කම් කරත් ද පිංකම් කරත් දැයි විමසීය.

ස්වාමීනි, ඔබ කුමක් කියත් ද අසංඛයක් ආයුෂ ඇතිව උපන්නාක් මෙන් ද අජරාමර වුවන් මෙන් ද මිනිස්සු නිතර ප්‍රමාද වන්නෝ යැයි කීවා ය. මාලභාරී දිව්‍යපුත්‍රයාට බලවත් සංවේගයක් ඇතිවිය. සියක් ආයුෂ ඇත්තවුනුත් මෙසේ ප්‍රමාද වන්නේ නම් කවදා දුකින් මිදෙන්නට ද. මෙබඳු අල්පායුෂ්ක මිනිස්සු ප්‍රමාදවීම අකටයුත්තකි යි පැවසීය.

ඇය කළුරිය කර දෙවැනි දින භික්ෂූහු දානයට ගමට වැඩම කොට ආසන ශාලාව සූදානම් කර අසුන් පනවා නැති බව දැක පතිපූජිකාව කොහේදැයි විමසූහ. ඇය ඊයේ සවස් වේලෙහි කළුරිය කළ බව අසා පුහුදුන් භික්ෂූන් කඳුළු වැගිරූහ. රහතන් වහන්සේලාට ධර්ම සංවේගය ඇතිවිය. භික්ෂූහු දන් වළඳා අවසන්ව විහාරයට ගොස් බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් මෙසේ විමසූහ. ස්වාමීනි, පතිපූජිකාව මහත් උනන්දුවෙන් පිංකම් කර තම ස්වාමියාව පැතුවාය. දැන් ඇය මියගොස් ය. කොහි ඉපදුනි ද? මහණෙනි, තම සැමියා ලඟමයැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළහ. ස්වාමීනි, ඇය තම සැමියා පැතුවා පමණක් නොවේ. තවුතිසාවේ මාලාභාරී දෙව්පුතු ඇගේ ස්වාමියා වෙයි. ඇය ඔහුට මල්දම් පළඳවමින් සිට එතැනින් චුතව අවුත් මෙහි උපන්නීය. එසේ ම නැවත කළුරිය කර ගොස් එහි ම උපන්නාය. එසේද ස්වාමීනි. සත්ත්වයාගේ ජීවිතය කෙතරම් කෙටි ආයුෂක් ඇත්තේ ද? උදේ අපට දන් දී සවස උපන් රෝගයකින් ඇය මළායයි භික්ෂූහු පැවසූ විට බුදුරජාණන් වහන්සේ, එසේය මහණෙනි, සත්වයන්ගේ ජීවිතය අල්පායුෂ්කය. එහෙයින් මේ සත්ත්වයෝ වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන් ගෙන් අතෘප්තිකර හෙයින් මරුවා ඔවුන් හඬද්දී වැළපෙද්දී තමා වසඟයට ගෙන යන්නේ යැයි වදාරා මෙම ගාථාව දේශනා කළ සේක.

5. **පුප්ඵානිහෙව පචිනන්තං**
බ්‍යාසත්ත මනසං නරං
අතිත්තං යෙව කාමෙසු
අන්තකො කුරුතෙ වසං

පදාර්ථ:- **පුප්ඵානි**, මල් ; **පචිනන්තං ඉව**, කඩා එක් රැස් කරන මාලාකාරයෙකු මෙන්, **ඉහ**, මේ ලෝකයෙහි, **බ්‍යාසත්ත මනසං**, පංචකාමයන් හි ඇළුණු සිත් ඇති: **නරං**, මිනිසා **කාමේසු**, කාමයන් හි, **අතිත්තං යෙව**, තෘප්තිමත් වීමෙන් තොරව සිටියදී ම: **අන්තකො,** මාරයා: **වසං කුරුතෙ,** ඔහු තම වසඟයට ගත්තේය.